

Oppsummering intervjuer – *friluftslivet* i Follo – våren 2019

Prosjektet *Skogbruk og publikum i Follo* har snakket med kommunalt ansatte rådgivere, friluftslivkonsulenter og tilretteleggere, ledere, løypebaser og andre engasjerte innenfor turlag og lignende frivillige organisasjoner om deres erfaringer med det utøvende skogbruket i Follo. Under følger en oppsummering av de 11 samtalene/møtene vi har gjennomført.

I hovedsak sier de vi har snakket med innenfor friluftslivet i Follo at de har et godt **forhold til private skog-/grunneiere**, men at det finnes enkelte unntak. De opplever at nesten alle grunneiere ser fordeler med rydding og merking av stier (mtp kanalisering av ferdselen, omlegging av stier til tørt terreng osv.), men forteller også at det er en del skogeiere som ikke vil samarbeide og motsetter seg merking av selv eksisterende stier. Dette behøver ikke bety at skogeier har noe imot at folk ferdes i skogen (deres), men at de er redde for at merking ol. kan føre til flere folk og mer konflikt ved fremtidig hogst og økte krav i forhold til opprydding og fjerning av kvist.

Enkelte erfarer at skogeieres skepsis til samarbeid med enten kommunen eller turlag kan være personavhengig, eller skyldes eldre konflikter som ikke nødvendigvis har med friluftsliv å gjøre. Det er også skogeiere som ikke svarer på henvendelser.

Noen mener at **kommunikasjonen mellom skogbruk og friluftsliv** har et forbedringspotensial, for å unngå overraskelser og unødvendig arbeide. «– Det hadde vært praktisk at skogeier (eller andre) orienterer løypeutvalg om hogst og brøyting av vei, og at turlag orienterer skogeier før (omfattende) vedlikehold, skilting og merking, i tilfelle skogeier planlegger tiltak som vil påvirke dette.» Andre nevner at mesteparten av kontakten med skogeiere går via Landbrukskontoret, og at de er godt fornøyd med å få orientering herfra om planlagt hogst ol..

For å inngå **avtaler med grunneiere om merking av stier etc.** sier alle vi har snakket med at de har standard prosedyrer og formularer, blant annet fra Merkehåndboka, men at det ofte brukes enklere skjema. Mange nevner at flere grunneiere er skeptiske til å undertegne skriftlige avtaler, og at de foretrekker å gi muntlig tilsagn. «– Når en merket/etablert løype blir kartfestet blir det et slags bevis på avtalen.» «– Det kan være ulik oppfatning om hva en avtale innebærer: Er det kun fjerning av greiner og kratt, klopping eller arbeid med minigraver? Dette er utfordrende mtp at avtaler har 10 års varighet, og at det stadig er nye frivillige.» Det varierer om det er kommunen eller turlaget ol. som inngår avtalen med grunneier, og om det er det offentlige eller private som styrer avtaleprosessen. Dette er avhengig av lokale forhold, og kan tilpasses fra sak til sak.

Flertallet av dem vi har snakket med sier de opplever **få konflikter mellom skogbruk og friluftsliv**. Følgende sitater kan belyse situasjonen:

«– er i så fall utfordringer i forhold til manglende kommunikasjon.»

«– Ikke konflikt i forhold til hogst i seg selv, men har opplevd at dype hjulspor ikke utbedres og at gamle/mye brukte stier ikke ryddes. Det skjer ikke ofte – og har også eksempler på at ting er gjort veldig bra!»

«– Ikke mange konflikter, men noen som får mye oppmerksomhet. Flere eksempler i Ås på at publikum og interesseorganisasjoner klager på det de mener er manglende hensyn til miljøverdier og friluftsliv, med bl.a. manglende/treg rydding av stier og kjørespor. Er også en spesiell situasjon i Ås med så mange engasjerte og utdannede fagpersoner. På tross av dette, mange som ikke vet hvilket lovverk og sertifisering som regulerer skogbruket, og at "hensynssoner" ikke omfatter privatpersoner som utøver ordinært skogbruk.»

«– Opplever heller at skog som ikke drives skaper problemer for friluftslivet, bla. ved at trær faller over stier. Er likevel ønskelig med noe mer beskyttelse av spesielt flotte skogsområder som er ekstra viktige for friluftslivet, med frivillig vern eller annen form for kompensasjon til skogeier.»

«–Turlaget har ikke engasjert seg på noen måte som "motstandere av skogbruk", og er i noen tilfeller overrasket over andres manglende forståelse for et "lovlig" skogbruk.»

«– Vi ønsker å spille på lag med skogbruket, og ønsker ikke være til hinder for normal hogst.»

«– Er alltid noen som ikke forstår at det kan ta tid å få ryddet etter hogst, at det f.eks er vanskelig å grave igjen hjulspor når det er frost. Opplever at skogbruket prøver å tilpasse seg, og kan bistå med å f.eks. ta ut noen trær langs veien/løypa hvis de likevel er der.»

«– Problemet har vært stor utbygging (ikke ordinært skogbruk), og det har vært utfordrende å sikre grønne ferdselsårer ut i marka fra der folk bor.»

Behovet for ytterligere **tilrettelegging for friluftslivet** i Follo oppleves ikke som stort eller avgjørende, men varierer litt fra kommune til kommune. «– Tilrettelegging og merking får flere folk ut!» «– Det viktigste er kartfesting av turer, og deling av turforslag på nettsider og annet.» Noe av det som ønskes, utover vedlikehold, er følgende:

- Flere merkede rundturer tett på der mange bor
- Enkelte gapahuker og bålplasser
- Mer merking og skilting ved allerede etablerte stier
- Knytte løyper i ulike kommuner/områder sammen
- Finere/slettere veier mtp kjøring av skiløyper på lite snø

Turlagene sier i hovedsak at de har **mange engasjerte frivillige** (stort sett pensjonister) som kan bidra med dugnadsarbeid, men at det kan være krevende å stadig verve/organisere frivillige. I utgangspunktet tar turlag på seg ansvaret for å plukke søppel og drive vedlikehold i et visst antall år. Et sti-prosjekt kan ofte være et samarbeid mellom en frivillig organisasjon, kommunen, eksterne bidragsytere og grunneiere, så det er viktig at avtaler er tydelige på ansvarsområder og omfang. Ingen sier at deres avtaler om tilrettelegging, rydding og merking av stier skal legge noen begrensinger på normal skogsdrift. «– Vi har frivillige som

gjør jobben. Lager avtale med grunneier om at det skal meldes fra ved evt. hogst og brøyting av vei. Det er et samarbeid og skal ikke være til hinder for skogbruk. Andelslagene og proffe entreprenører har blitt flinkere til å ta hensyn, sette igjen merketrær osv..»

På spørsmål om behovet for **tiltak som kan bedre forholdet mellom skogbruket og friluftslivet** svarer de fleste *mer dialog og mer informasjon*. Følgende sitater utdyper dette:

Dialog

- «Jevnlige/årlig møter mellom grunneiere/skogbruket og idrettslag/løypekjørere/o-gruppe/FNF/turlag for avklaring og planlegging av kommende sesongs aktiviteter.»
- «Informasjon begge veier – skape forståelse for hverandres situasjon og behov. Vi har god erfaring med våre prosesser så langt, med dialoger hvor vi forsøker «å være på lag».»
- «Informasjon på forhånd! Hvis vi får beskjed om at løyper må stenges pga. hogst (noe vi stort sett får) informerer vi skiløpere om dette, og prøver å få til en positiv vri, som at f.eks. dette vil føre til en forbedring av løypa på sikt. Erfaring fra en relativt stor hogst i regi av Skiforeningen, var at ved mye informasjon i god tid, på FB, kommunenes nettsider, lokalaviser nett og papir og føremeldingen, fikk vi ingen klager! Entreprenøren var ekstra oppmerksom og la kvist lengst mulig unna stiene.»
- «Vi arrangerer mange guidede skogsturer med godt oppmøte. Skogeier og/eller andre fra skogbruket kan gjerne være med på disse for å formidle sin kunnskap.»
- «Kommunale friluftslivskonsulenter kan være bindeledd mellom grunneiere og frivillige turlag og andre. Kommunen kan inngå avtaler med grunneier om etablering av stier og annet, og være kontaktpunkt for de frivillige lag og organisasjoner som vil ta på seg jobben eller drive vedlikehold.»
- «Vi ønsker å kunne gi innspill og være med å påvirke drifter i forhold til driftsveger/stier, hogsttidspunkt, rydding av stier og utbedring av kjøreskader.»

Informasjon

- «Informasjon om skogbruk på turkart og informasjonstavler.»
- «Informasjon om sertifisering, lover og regler som regulerer skogbruket, info om skogeiers rettigheter OG plikter. (*Hensynssone* betyr ikke «ikke hogst».)»
- «Informasjon (til organisasjoner) i forkant av aktivitet (hogst), for å kunne informere medlemmer gjennom egne kanaler, også i form av plakater.»
- «Skogeier/skogbruket bør gjennom egen praksis (og evt. ved plakater) vise at de tar hensyn til naturmangfoldet – kantsoner, løvinnblanding vandringssoner – det kan være bra for omdømmet, selv om det ikke nødvendigvis er pålagt.»
- «Skogeier kan bruke resultatene fra kartleggingen av friluftsområder til å vurdere behovet for informasjon mot allmenheten.»

Annet

«Kommunen burde gi økonomiske komp. til skogeier for ulemper med små hogstflater, andre hogsttidspunkt (ikke i hekketider) og andre ting som gjør skogsdriften vanskeligere/dyrere.»

De fleste av dem vi har snakket med er ikke bekymret for skogbrukets betydning for friluftslivet, men når det gjelder miljøpåvirkninger virker saken å være noe annerledes. Følgende sitat uttrykker en holdning delt av flere: - «Mer bekymret for skogbrukets betydning for biologisk mangfold enn for friluftslivet. Ønsker mer lukkede hogster, og mer frivillig vern – spesielt av områder som likevel ikke er drivverdige. Samarbeid med skogbruket om vern mot utbygging, ikke vern mot skogbruk (ref. markaforskrifter).»

Snorre Synnestvedt, Skogselskapet i Oslo og Akershus